

Stratégiai tervezés

Családi találkozó szervezése

Készítette: Belénassy Blanka IV. éves földrajz szakos tanárjelölt, osztatlan tanárképzés

Mi a probléma?

- *Probléma* = megoldandó feladat, helyzet: Szervezz meg egy családi találkozót (például az apai nagymama családjának találkozóját)!
- *Valódi probléma*: Milyen egy családi találkozó? Mit és hol csinálnak ilyenkor a családtagok?
- *Valódi probléma*: Hogyan és kiket hívjunk meg? Milyen programokkal készülünk?
- *Közvetett probléma*: Faggasd ki a szüleidet, nagyszüleidet arról, hogy milyen volt a legutóbbi családi találkozó, amin részt vettek! Amennyiben nem volt ilyen, úgy keress az interneten családi találkozókról szóló videókat, beszámolókat!
- *Kézzel fogható probléma*: Készíts részletes programtervet a családi találkozó hétvégéjéről! Tervezd meg, hogy hol lenne a találkozó és milyen feladatokkal, programokkal készülnél!
- *Valószerű probléma*: Készítsetek egy családfát, ami tartalmazza a családtagok főbb adatait (születési és halálozási év, születési hely, foglalkozás, házastárs(ak), gyermekek, lakóhely)! A családfa mellé készítsetek egy térképet is, amelyen bejelölitek, hogy a család egyes tagjai merre éltek a Kárpát-medencében vagy a világban!
- *Elvont probléma*: Mire jó egy családi találkozó? Milyen programokkal lehet színessé, élvezhetővé, milyen módon lehet maradandóvá tenni egy ilyen összejövetelt? Milyen hasznos hozadékokkal járhat számodra egy ilyen találkozón való részvétel?

A probléma felvetése, rávezetés, diákok bevonása és motiválása

A 8. Évfolyamon a *Magyarország népessége* témakör feldolgozása kapcsán beszélgethetünk el diákjainkkal arról, hogy az ő családjukban milyen népesedési tendenciák voltak jellemzőek. A diákok személyes bevonására szinte bármelyik alfejezet esetében viszonylag egyszerű feladat. Kérdezzük meg őket, hogy szüleiknek vagy nekik hány testvérük van, a család felmenői vidéki vagy városi lakosok voltak-e és merrefelé éltek, voltak-e ki/bevándorlók a családban! A felvetett kérdések apropóján, a felidézett emlékek és családi történetek segítségével könnyen körvonalazhatjuk és megfoghatóvá tehetjük a vizsgálni kívánt problémát, névszerint, hogy hogyan változtak, hogyan jelentek meg saját családjukon belül a népesedési jellemzők, tendenciák. Annak érdekében, hogy a felvetett kérdéskört tüzetesen meg tudjuk vizsgálni, szervezzünk meg egy családi találkozót, ahol családjuk élő tagjainak a segítségével és közbenjárásával válaszokat kaphatunk a feltett kérdéseinkre!

A családi emlékezet ilyen szintű megelevenítése – úgy hiszem – a legtöbb diák érdeklődését felkelti, a személyes bevonódás lehetősége adott, hiszen saját családjuk történetével foglalkozik a feladat. Ezentúl valószínűleg minden diák hallott már otthon legendás vagy vicces családi történeteket az ősökről, ilyenformán a témában szerzett előzetes tapasztalatok is jelen vannak. Abban az esetben, ha mégis hiány lenne az ilyen családtörténeti ismeret, úgy az internet rengeteg színes-szagos történetet rejt izgalmas családtörténetekről vagy családi találkozókról.

A problémamegoldás folyamata

1. **A probléma megértése** – A közös órai beszélgetés, családi történetek egymással történő megosztása után egy kisebb tanári iránymutatással és a beszélgetés folyamának minimális

koordinálásával könnyedén tudjuk közösen definiálni a megoldandó problémát.

2. A cselekvés megtervezése

- **2/a. Lényegkeresés** – A konkrét cselekvési terv elkészítéséhez első lépésként felírom a táblára a családi találkozó címszót, és megkérem a gyerekeket, hogy mondják el, mik jutnak eszükbe a kifejezés hallatán. A közösen összegyűjtött támpontok alapján közösen körvonalaznánk, hogy mik egy családi találkozó lényeges elemei, attitűdjei, mozzanatai. A lényegkeresés folyamatában felhasználhatóak azok a visszaemlékezések, amelyeket már felidézünk a családi történetek felidézésével.

- **2/b. A részfeladatok meghatározása, csoportok kialakítás** – Miután közös gondolkodás és ötletelés útján sikerült összegyűjtenünk a családi találkozó fő jellemvonásait a közös alaptól kiindulva elkezdhetjük a kisebb feladatcsoportok lehatárolását.

Várakozásaim szerint ezek a következők lehetnek:

- családtagok meghívása a rendezvényre;
- a konkrét rendezvény lebonyolítása (helyszínválasztás, szállás kiválasztása és lefoglalása, oda- és visszautazás megszervezése);
- programok szervezése a rendezvényre;
- a rendezvény keretében közös családfa készítése;
- közös térkép készítése a családtagok lakhelyéről;
- családépítő programok megszervezése

A kialakított részfeladatok függvényében megkérem a diákokat, hogy alkossanak csoportokat minden részfeladathoz. A csoportalakításba lehetőség szerint nem avatkozok bele (csak szükség esetén). Végezetül, annak érdekében, hogy ne alakuljon ki vita affelől, hogy kinek a családfáját készítjük el egy olyan közismert történeti személyt választatnék a résztvevő diákokkal 'alanyak', akinek családtörténeti adatai viszonylag könnyen hozzáférhetőek és a munka során szerzett tudás a továbbiakban is hasznos lehet (például gróf Széchenyi István, Teleki Pál, II. Erzsébet angol királynő, IV. Károly magyar király vagy az adott város egy meghatározó személyisége). Természetesen az említett személyek családtörténetéhez szükséges forrásokat magam ellenőrizném és biztosítanám azokat a diákok számára.

- **2/c. Cselekvési terv készítése** – A kialakult csoportokat megkérem, hogy készítsenek el egy részletes cselekvési tervet, mely tartalmazza, hogy milyen lépésekben, milyen személyre szabott feladatvállalásokkal és határidőkkel tervezik megoldani a választott részfeladatot. Külön felhívom diákjaim figyelmét az online kapcsolattartás és feladatmegoldás lehetőségeire és előnyeire, ami sok tekintetben megkönnyítheti a munkafolyamatot.

3. **A feladat megoldása** – A feladatok kiosztása után kérem az összes csoportot, hogy ossza meg velem az elkészített cselekvési tervet és meghatározott időközönként tájékoztassanak a vállalt feladatokról, valamint az esetlegesen felmerülő kérdésekről. A feladatvégzés során külön megkérném minden csoportot, hogy jelöljön ki egy csoporttagot, akinek egyik feladata a többi csoporttal való kapcsolattartás. Utóbbi fontossága azzal indokolható, hogy a részfeladatoknak egy kerek egészet kell kiadnia a munkafolyamatok végén, így a részfeladatok összehangolása nagyban segíti a koherens problémamegoldási folyamat felépülését.

4. **Az elvégzett feladat bemutatása és értékelése** – A feladatok elvégzése után egy külön tanórát szentelnék annak, hogy az elkészített részfeladatokat minden csoport bemutathassa az egész osztály előtt. A bemutatók során minden csapat prezentálná, hogy milyen lépésekben oldották

meg a kapott feladatot, milyen kérdések vagy esetleg nehézségek merültek fel munkavégzés közben és, hogy hogyan értékelik a közös produkciót és munkát.

Amennyiben az iskolai keretek engedik, úgy az elkészített feladatot kiállítanánk az iskolában is. Továbbá választható feladatként lehetőséget adnánk a diákoknak, hogy készítsék el saját családjuk családfáját és családi térképét is, melyeket adott esetben az osztályteremben is kiállíthatnánk.

Összefoglalás

A 8. osztályos földrajzi tananyag nagy hangsúlyt helyez a diákok személyes tapasztalataira és élményeire, melyeket véleményem szerint ez a feladat különösen hangsúlyossá tesz. A személyes bevonás megteremtésén túl a feladat remek lehetőséget biztosít arra, hogy a diákok több, különböző terepen is pallérozhassák problémamegoldó képességüket, valamint másoktól tanulva képet kaphassanak arról is, hogy más feladatok végzése során milyen megoldási stratégiákat alkalmazhatunk. Továbbá a feladat elvitathatatlan előnye, hogy mind a földrajzi térben, mind a történeti időben segíti szélesíteni a diákok látókörét és ismeretét. Nem utolsósorban pedig a saját családtörténetünk behatóbb ismerete nagyban hozzájárul saját személyiségük megértéséhez, így ezáltal diákjaink saját magukhoz is közelebb kerülhetnek.